

Jaarverslag 2019 van de Wasplatenwerkgroep AW-duinen.

Inleiding: het meetnet

Sinds 2002 wordt het onderzoek aan de wasplaatgraslanden in de AWD heel systematisch uitgevoerd met vaste proefvlakken. Die vlakken zijn verdeeld over de verschillende vormen van beheer: maaien, begrazen, plaggen en niets-doen. Er wordt een beperkte set goed herkenbare soorten geïventariseerd: Wasplaten, Aardtongen, Knots- en Koraalzwammen en Rupsendoders). Helaas is het onderscheid in het beheer geleidelijk aan vervaagd, o.a. door de sterke toename van de damherten, maar ook door wisselend beheer en andere oorzaken.

Jaarlijks worden circa 50 vlakken onderzocht door gemiddeld ruim 25 waarnemers. Harm Snater coördineert het veldwerk en Leo Jalink zorgt voor de invoer en validatie van de waarnemingen.

Het jaar 2019

In de meeste duingebieden was 2019 een goed paddenstoelenjaar. Overvloedige regenval en relatief hoge temperaturen zorgen voor grote aantallen vruchtlichamen en een rijke diversiteit aan soorten. In het wasplatenonderzoek zien we dit maar in zeer beperkte mate terug. De waargenomen aantallen van de kenmerkende soorten van wasplaatgraslanden waren nog steeds vrij gering.

Voor een deel is dit waarschijnlijk te wijten aan de overmatige begrazing door damherten. Hierdoor is de vegetatie van veel van de onderzochte terreintjes gemillimeterd, wat versnelde uitdroging van de bovenste bodemlaag bevordert. Waarschijnlijk speelt ook vertrapping van mycelia een rol.

Sommige vlakken zijn in de loop der tijd zodanig veranderd dat er geen telsoorten meer te verwachten zijn, zoals vlak 51.

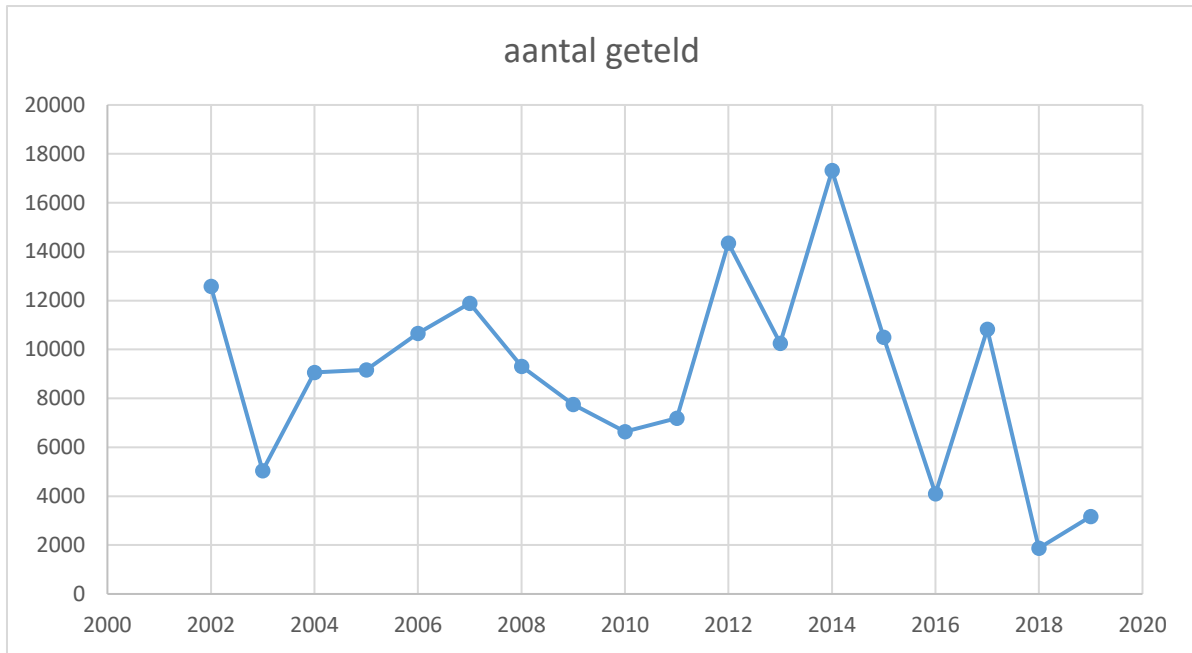
Vlak 51. Foto's van Tom Groenewegen

Een ander onverwacht probleem was dat sommige vlakken tijdens de tellingen geheel of gedeeltelijk onder water stonden, vooral het tweede deel van de herfst. Te droog is niet goed, maar tegen veel te nat kunnen veel paddenstoelen ook niet.

De tellingen

In 2019 werden door 24 deelnemers in totaal 59 proefvlakken opgenomen. In 49 proefvlakken werden de aantallen per soort geteld ('kwantitatief'). In 10 meestal beduidend grotere proefvlakken werden alleen de waargenomen soorten genoteerd per vlak ('kwalitatief'). Gemiddeld werd elk proefvlak in de periode augustus tot december 3,6 maal geteld (in 2018 en 2017 resp. 4,2 en 3,7): in totaal 213 tellingen. Bij maar liefst 125 tellingen (bijna 60%, net als vorig jaar) werd geen enkele meetnetsoort aangetroffen, in 2017 was dat 40%.

In totaal werden slechts 3167 exemplaren van 23 soorten (zie tabellen 1-3) geteld. Dat is iets meer dan vorig jaar (1832 ex. van 20 soorten), maar nog steeds beduidend minder dan de aantallen van 2017 (10.834 exemplaren van 38 soorten). De aantallen fluctueren sterk van jaar tot jaar, met 2003, 2016, 2018 en 2019 als heel magere jaren en 2012 en 2014 als heel rijke jaren.

Grafiek 1. Getelde aantallen meetnet-paddenstoelen per jaar.

In 2019 waren er wel minder vlakken waarin tijdens geen enkele telling telsoorten gevonden werden: nog maar 18. In 2018 waren dat 26 vlakken en in 2017 11.

Net als in 2018 werd de Grijze knotszwam (*Clavaria daulnoyi*) weer aangetroffen.

Grijze knotszwam. Foto Cora van der Plaats.

Een andere bijzondere soort is de Groensteelsatijnzwam (*Entoloma incanum*) die werd aangetroffen op een vlak in Starrenbroek, waar hij vroeger ook voorkwam.

Groensteelsatijnzwam. Foto Leo Jalink.

Aardtongen

2019	2018	2017	Soortnaam
X	6	X	Fijnschubbige aardtong (<i>Geoglossum fallax</i>)
64	-	105	Kleverige aardtong (<i>Geoglossum glutinosum</i>)
53	-	255	Kortsporige aardtong (<i>Geoglossum elongatum</i>)
	-	2	Ruige aardtong (<i>Trichoglossum hirsutum</i>)
X	20	9	Slanke aardtong (<i>Geoglossum umbratile</i>)
100			Aardtong (niet op naam gebracht)
217	26	371	Totaal

Tabel 1. Aangetroffen Aardtongen. X = wel aangetroffen, maar niet geteld; - = niet aangetroffen.

In 2019 zijn beduidend meer aardtongen geteld dan in 2018, maar de aantallen van 2017 zijn niet geëvenaard.

Knots en Koraalzwammen

2019	2018	2017	Soortnaam
-	-	15	Bezemkoraaltje (<i>Ramariopsis tenuiramosa</i>)
-	-	X	Bundelknotszwam (<i>Clavulinopsis fusiformis</i>)
134	93	572	Fraaie knotszwam (<i>Clavulinopsis laeticolor</i>)
51	1	1011	Gele knotszwam (<i>Clavulinopsis helvola</i>)
32	X	6	Grijze knotszwam (<i>Clavaria daulnoyi</i>)
-	-	28	Heideknotszwam (<i>Clavaria argillacea</i>)
-	-	2	Sikkelkoraalzwam (<i>Clavulinopsis corniculata</i>)
99	229	226	Spitse knotszwam (<i>Clavaria falcata</i>)
539	532	3315	Verblekende knotszwam (<i>Clavulinopsis luteoalba</i>)
276	-	24	Wormvormige knotszwam (<i>Clavaria fragilis</i>)
1131	855	5199	Totaal

Tabel 2. Aangetroffen Knots- en Koraalzwammen. X = wel aangetroffen, maar niet geteld; - = niet aangetroffen.

Alleen de Wormvormige en de Grijze knotszwam doen het goed met aantallen ruim boven die van 2017. Van alle andere soorten zijn de aantallen beduidend lager.

Wasplaten

2019	2018	2017	Soortnaam
218	244	744	Broos vuurzwammetje (<i>Hygrocybe helobia</i>)
-	-	13	Duinwasplaat (<i>Hygrocybe conicoides</i>)
12	23	38	Elfenwasplaat (<i>Hygrocybe ceracea</i>)
7	-	7	Gele wasplaat (<i>Hygrocybe chlorophana</i>)
222	292	1039	Gewoon vuurzwammetje (<i>Hygrocybe miniata</i>)
43	34	348	Kaboutervasplaat (<i>Hygrocybe insipida</i>)
346	148	2	Karmozijnwasplaat (<i>Hygrocybe phaeococcinea</i>)
-	X	9	Kleverige wasplaat (<i>Hygrocybe glutinipes</i>)
237	86	1153	Papegaaizwammetje (<i>Hygrocybe psittacina</i>)
20	1	157	Puntmutswasplaat (<i>Hygrocybe acutoconica</i>)
51	45	270	Slijmwasplaat (<i>Hygrocybe laeta</i>)
133	39	226	Sneeuwzwammetje (<i>Hygrocybe virginea</i>)
1	-	26	Verblekende wasplaat (<i>Hygrocybe vitellina</i>)
505	71	487	Zwartwordende wasplaat (<i>Hygrocybe conica</i>)
1795	983	4519	Totaal

Tabel 3. Aangetroffen wasplaten

In 2019 is een voorzichtig herstel opgetreden van enkele soorten wasplaten, maar de aantallen blijven nog (ver) achter bij 2017. De vorig jaar al geconstateerde toename van de Karmozijnwasplaat heeft zich in 2019 voortgezet. Dit is geheel te danken aan één proefvlak, vlak 3 bij de Vijfsprong. Dit vlak ontwikkelt zich zeer fraai met ook veel kenmerkende planten van vochtige duinvalleien.

Wasplatenwerkgroep 2019

Alfons Vaessen	Harm Snater	Leo Jalink
Bert van Dijk	Helga Helwes	Liesbeth Mabesoone
Chris van Dalen	Jan en Riek Bischoff-Tulleken	Margreet Kouwenhoven
Cora van der Plaats	Jo Abma	Nico Steijnen
Cora Smink	Johan Goudzwaard	Patricia Langeveld
Emmy Bulten	Joop Mourik	Theo Out
Frans de Buijzer	Kees Langeveld	Tom Groenewegen
Hanneke Euwe	Leo van der Brugge	

Tabel 4. De wasplaten tellers in 2019.

Verlag samengesteld door L. Jalink, februari 2020